

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานการควบคุมภายในด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2

A guideline to develop internal control for budget management of schools under KamphaengPhet Educational Service Area Office 2

กรรณิการ์ เพ็ชรครุฑ *

รองศาสตราจารย์ ดร.พิสมัย รัชชนะชัย พูลสุข **

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรัชย์ โกศิยะกุล ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพการดำเนินงานการควบคุมภายในด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 2. ศึกษาปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายในด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 3. หาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานการควบคุมภายในด้านการบริหารงบประมาณ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือครูผู้ปฏิบัติงานงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จำนวน 125 คนและผู้เชี่ยวชาญ 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานการควบคุมภายในด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายในด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

3. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานการควบคุมภายในด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2

3.1 แนวทางพัฒนาการดำเนินงานการควบคุมภายในด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

3.1.1 สภาพแวดล้อมการควบคุม ผู้บริหารควรกำหนดระดับของความรู้ ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานมีการมอบหมายผู้รับผิดชอบเป็นลายลักษณ์อักษรและบุคลากรผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบต้องมีความรู้ในเรื่องที่จะตรวจสอบ

*นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาวិชาการศึกษาศาสตร์

**ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

***กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.1.2 การประเมินความเสี่ยง ควรมีการประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง ประชุมคณะกรรมการเพื่อกำหนดกระบวนการประเมินความเสี่ยง และส่งเสริมให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วม ในการวิเคราะห์งานและปัญหาเพื่อร่วมกันประเมินความเสี่ยง

3.1.3 กิจกรรมการควบคุม ควรมีการกำหนดปฏิทินที่ชัดเจนและมีการ ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทราบอย่างทั่วถึง ควรระดมความคิดเห็นในการดำเนินงานและ ควรแต่งตั้ง คณะกรรมการนิเทศระดับโรงเรียน

3.1.4 สารสนเทศและการสื่อสาร จัดทำข้อมูลที่เป็นต้องใช้ในการดำเนินการ ให้ครบถ้วนและพร้อมใช้งาน จัดทำคู่มือการดำเนินงาน ระบุหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับบุคลากร ให้ชัดเจนและ ควรประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงในเรื่องของแนวทางทิศทางการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล

3.1.5 การติดตามและประเมินผล ควรกำกับติดตามอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จัดทำ ปฏิทินการนิเทศติดตามอย่างชัดเจน ควรกำหนดให้มีการรายงานการใช้งบประมาณเป็นระยะๆ อย่าง ต่อเนื่อง

3.2 แนวทางพัฒนาการดำเนินการควบคุมภายในด้านการบริหารงบประมาณของ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ด้าน การระดมทรัพยากรและการ ลงทุนเพื่อการศึกษา มีดังนี้

3.2.1 สภาพแวดล้อมการควบคุม ควรแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารทรัพยากรที่ระดมมาได้ และผู้บริหารควรมีปรัชญาและรูปแบบในการ ทำงานที่ดี

3.2.2 การประเมินความเสี่ยง ควรประชุมคณะกรรมการ ผู้ปกครอง กรรมการสถาน ศึกษาในการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มีการกำหนดวัตถุประสงค์และกำหนดชั้น ตอนในการปฏิบัติในการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

3.2.3 กิจกรรมการควบคุม ให้บริหารทรัพยากรที่ระดมมาได้ โดยใช้ระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมผู้บริหารโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการ ในการดำเนินงานและกำหนดให้มีวาระเสนอแผนการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาต่อที่ประชุมคณะ กรรมการสถานศึกษาเพื่อความเห็นชอบการดำเนินการต่อที่ประชุมทุกครั้ง

3.2.4 สารสนเทศและการสื่อสาร จัดทำข้อมูลที่เป็นต้องใช้ในการดำเนินการให้ ครบถ้วนและพร้อมใช้งาน จัดทำคู่มือการดำเนินงาน และสำรวจข้อมูลและรวบรวมข้อมูล บุคลากร หน่วยงานภายในเขตบริการของโรงเรียนเพื่อสร้างเครือข่ายในการทำงาน

3.2.5 การติดตามและประเมินผล ต้องกำกับติดตามตรวจสอบ การดำเนินงาน เป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ โดยจัดทำเป็นปฏิทินการนิเทศติดตามอย่างชัดเจนและกรณีผลไม่เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ควรมีการดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง

คำสำคัญ : แนวทางพัฒนา / การควบคุมภายใน / การบริหารงบประมาณ

Abstract

The purposes of this research were 1)to study the conditions of internal control for budget management of schools under KamphaengPhet Educational Service Area Office 22) to study the problems of internal control for budget management of schools under KamphaengPhet Educational Service Area Office 23) to find the guideline to develop internal control for budget management of schools under KamphaengPhet Educational Service Area Office 2. The samples consisted of 125 of administrators, vice administrators or teachers who were in charge of budget management of schools under KamphaengPhet Educational Service Area Office 2 and 17 experts. 2.The research instruments were a questionnaire and interview .The data analyzed using means, standard deviation, and content analysis.

The research findings were as follow:

1. In general the conditions of internal control for budget management of schools under KamphaengPhet Educational Service Area Office 2 were at the moderate level.

2. In general the problems of internal control for budget management of schools under KamphaengPhet Educational Service Area Office 2 were at the moderate level.

3. The guideline to develop internal control for budget management of schools under KamphaengPhet Educational Service Area Office 2 were as follow:

3.1. The guidelines to develop internal control for budget management of schools under KamphaengPhet Educational Service Area Office 2 for budgeting follow up and verification were as follows :

3.1.1 For Environment, it was found that the administrators should set the levels of staffs knowledge for their jobs. Job assignment should be proper with staff and staff should be the experts in budgeting follow up and verification. Material and related documents should be set .

3.1.2. For risk management, it was found that there should have the committees for risk assessment and all staffs should be allowed to participate in job analysis and risk assessment.

3.1.3. For activity, it was found that clear schedule of work should be set and let all staff know the schedule. All teachers should participate in giving opinions. Supervision committees should be appointed to monitor both project and classroom supervision .

3.1.4. For information and communication ,it was found that data, work manual and job assignment should be set. The guideline of evaluation should be informed .

3.1.5 For evaluation, it was found that the process of monitoring should be serious and continuous. Clear schedule of work should be set. Period of evaluation should be proper.

3.2. The guideline to develop internal control for budget management of schools under KamphaengPhet Educational Service Area Office 2 for resource mobilization were as follows :

3.2.1. For Environment, it was found that school boards and parents should be allowed to manage mobilized resource. School boards should be trained to know how to mobilize educational resource. The administrators should have good manners of working.

3.2.2. For risk management, it was found that all school boards and stakeholders should know the necessaryof resource mobilization. The method of resource mobilization should be set.

Keywords : Guidelines / Internal budget control / Budget administration

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 กำหนดว่ากระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารบุคคลและการบริหารงานทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่ โดยตรง มาตรา 59 ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลมีอำนาจในการปกครองดูแลบำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน ของสถานศึกษาทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินรวมทั้ง จัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษาและ เก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบายวัตถุประสงค์และภารกิจหลักของสถาน

ศึกษาให้สถานศึกษาดำเนินบริหารงบประมาณทั้งหมดภายใต้ระเบียบกระทรวงการคลังกำหนด และหมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มาตรา 62 ได้กำหนดให้มีระบบการตรวจสอบติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษา แนวการจัดการศึกษาและคุณภาพมาตรฐานการศึกษาโดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานของรัฐ ที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายนอก การตรวจสอบและประเมินผลเกี่ยวกับการเงินจึงมีความสำคัญเป็นไปตามหลักการแนวคิดเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการที่ดีหรือที่เรียกว่าธรรมาภิบาล

จากผลการตรวจสอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (2546, หน้า 8) พบว่า ส่วนราชการหลายแห่งมีการดำเนินการด้าน

งบประมาณไม่ถูกต้องตามระเบียบโดยพบข้อบกพร่องในเรื่องต่างๆดังต่อไปนี้ คือ ไม่มีการตรวจสอบหลักฐานเอกสารให้ครบถ้วนถูกต้องผู้ตรวจสอบภายในไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเคร่งครัดผู้บริหารขาดการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดและจากสรุปผลการตรวจสอบภายในสถานศึกษาประจำปีงบประมาณ 2553 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จากการตรวจสอบสถานศึกษา จำนวน 39 แห่ง พบว่าในด้านการบริหารการเงินด้วยแผนปฏิบัติการประจำปี สถานศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 70.27 มีความเข้าใจและทราบแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีตามระบบการบริหารงบประมาณที่ต้องสอดคล้องกับกลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นตัวแทนของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษา รวมถึงการควบคุมการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามแผนและเมื่อสิ้นปีสรุปผลการดำเนินงานตามแผนให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนครู ผู้ปกครอง นักเรียนรับทราบ บ่งบอกถึงคุณภาพ ประสิทธิภาพและความโปร่งใส และสถานศึกษา ร้อยละ 29.73 ยังไม่มีความเข้าใจตามแนวทางการบริหารการเงินด้วยแผนปฏิบัติการประจำปี ส่วนในด้านการรัดกุมถูกต้องของการควบคุมด้านการเงินพบว่า สถานศึกษาประมาณร้อยละ 58 ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการเงิน การบัญชี และพัสดุ และยังมีสถานศึกษาประมาณร้อยละ 51 ที่ยังมีความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติงานด้านการเงิน ได้แก่ ไม่ได้แต่งตั้งผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบการรับ-จ่ายเงินประจำวัน เพื่อสอบทานความ

ถูกต้อง เมื่อจ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่แล้ว ไม่ได้ประทับตรา “จ่ายเงินแล้ว” และลงนามกำกับพร้อมวันที่จ่าย ที่ใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานการจ่ายเงิน เพื่อป้องกันการนำหลักฐานมาเบิกซ้ำ การไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น ดำเนินการจัดซื้อวัสดุโดยไม่ได้รับอนุมัติอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร จากผู้มีอำนาจก่อน และจ่ายเงินค่าวัสดุโดยไม่มีหลักฐานการจัดซื้อตามระเบียบฯพัสดุส่วนในด้านการควบคุมและการใช้ประโยชน์ทรัพย์สิน พบว่า สถานศึกษาทุกแห่งมีทรัพย์สินจริงตรงตามทะเบียนคุม และใช้งานทรัพย์สินตรงตามวัตถุประสงค์ แต่ยังมีความเสี่ยงในด้านการควบคุมทรัพย์สินซึ่งรายการบันทึกไม่ครบถ้วน ซึ่งอาจทำให้สูญหายหรือนำไปใช้ส่วนตัวได้ (รายงานการประชุมผู้บริหารสถานศึกษา, 2553, หน้า 16-17)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการดูแลเรื่องมาตรฐานการควบคุมภายในสถานศึกษาโดยตรงจึงสนใจที่ทำวิจัยการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานการควบคุมภายในด้านการบริหารงบประมาณของผู้บริหารสถานศึกษา ตามขอบข่ายการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในส่วนที่โรงเรียนจัดทำเอง ประกอบด้วย 1) ด้านการตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน 2) ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 3) ด้านการบริหารการเงิน 4) ด้านการบริหารบัญชี 5) ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนางานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการควบคุมภายในด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายในด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2
3. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานการควบคุมภายในด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหาเป็นการศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางพัฒนาการดำเนินงานการควบคุมภายในด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ตามขอบข่ายการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลที่โรงเรียนได้จัดทำเอง ประกอบด้วย

- 1.1 ด้านการตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

- 1.2 ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

- 1.3 ด้านการบริหารการเงิน

- 1.4 ด้านการบริหารบัญชี

- 1.5 ด้านการบริหารพัสดุและ

สินทรัพย์

2. ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 2.1 ตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 และ 2

- 2.1.1 ประชากรได้แก่ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือครูผู้ปฏิบัติงานงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 จำนวน 192 คน

- 2.1.2 กลุ่มตัวอย่างเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือครูผู้ปฏิบัติงานงบประมาณในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 125 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

- 2.2 ตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 3

- 2.2.1 ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นเจ้าหน้าที่ด้านการดำเนินงานการควบคุมภายในด้านการบริหารงบประมาณในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารอย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป หรือผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจำนวน 17 คน ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานการควบคุมภายในด้านการบริหารงบประมาณ

3. การสร้างเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาและการดำเนินงานระบบควบคุมภายใน 5 องค์ประกอบได้แก่สภาพแวดล้อมการควบคุมการประเมินความเสี่ยงกิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร

และการติดตามประเมินผลเพื่อเป็นแนวทางในการตั้งคำถามแล้ว นำกรอบแนวการประเมินการควบคุมภายในสถานศึกษาของคณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดินมาประยุกต์สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำแบบสอบถามไปขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงและความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิเสนอประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาแก้ไขปรับปรุงเป็นขั้นตอนสุดท้ายก่อนนำไปทดลองใช้แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้จำนวน 30 คนแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990, p. 202 – 204) ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.98 นำแบบสอบถามมาจัดทำฉบับจริงและนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการโดยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ประมวลผลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้สถิติค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

นำผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มากำหนดเป็นกรอบ ในการหาแนวทางพัฒนาคุณภาพการดำเนินการควบคุมภายในด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2

นำร่างแบบสัมภาษณ์เสนอที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 17 คนเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานการควบคุมภายในด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานการควบคุมภายในด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขตอยู่ในระดับปานกลางสอดคล้องกับอดิศักดิ์ สิงห์ทองไชย (2555) การควบคุมภายในด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 1 พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตการศึกษากลนครเขต 1 มีการควบคุมภายในด้านการบริหารงบประมาณในภาพรวมในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการดำเนินงานการควบคุมภายในด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับโสวรรณ แผล่งหล้า (2533,บทคัดย่อ) การพัฒนาระบบการควบคุมภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่ามีปัญหาการปฏิบัติงานการควบคุมภายในโรงเรียนใน 5 องค์ประกอบโดยรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง

3. แนวทางพัฒนาการดำเนินการควบคุมภายในด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

กำแพงเพชร เขต 2 ตาม 5 องค์ประกอบ

3.1 สภาพแวดล้อมการควบคุมอันดับแรก คือผู้บริหารควรกำหนดระดับของความรู้ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานโดยระดับความรู้ความสามารถที่กำหนดขึ้นควรเป็นระดับความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ความชำนาญในการปฏิบัติงาน รองลงมามีการมอบหมายผู้รับผิดชอบเป็นลายลักษณ์อักษรและบุคลากรผู้รับผิดชอบในด้านการตรวจสอบต้องมีความรู้ในเรื่องที่จะตรวจสอบ ติดตาม สอดคล้องกับนฤมล หลักคำ (2554)

3.2 การประเมินความเสี่ยงอันดับแรกคือควรมีการประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะเรื่อง รองลงมา คือ ควรมีการประชุมคณะกรรมการเพื่อกำหนดกระบวนการประเมินความเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยง และแนวทางการบริหารความเสี่ยงและส่งเสริมให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์งานและปัญหาเพื่อร่วมกันประเมินความเสี่ยงตรวจสอบ ติดตาม สอดคล้องกับนฤมล หลักคำ (2554)

3.3 กิจกรรมการควบคุมอันดับแรกคือควรมีการกำหนดปฏิทินที่ชัดเจนและมีการประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทราบอย่างทั่วถึง รองลงมาคือ ควรระดมความคิดเห็นในการดำเนินงานจากคณะครูเพื่อให้บุคลากรยอมรับในกิจกรรมการควบคุมที่ได้ร่วมกันวางแผนและควรแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศระดับโรงเรียนมีการนิเทศ คือ นิเทศโครงการและนิเทศชั้นเรียน โดยวางแผนการนิเทศให้ครบ 100 %

3.4 สารสนเทศและการสื่อสารอันดับแรกคือ จัดทำข้อมูลที่เป็นต้องใช้ในการดำเนินการให้ครบถ้วนและพร้อมใช้งาน รองลงมา คือ จัดทำคู่มือการดำเนินงาน ระบุหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับบุคลากรให้ชัดเจนและควร

ประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงในเรื่องของแนวทางทิศทางการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล

3.5 การติดตามและประเมินผลอันดับแรกคือ ควรกำกับติดตามอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จัดทำปฏิทินการนิเทศติดตามอย่างชัดเจนรองลงมาคือควรกำหนดระยะเวลาระยะห่างให้เหมาะสมเพื่อให้เกิดการติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่องและควรกำหนดให้มีการรายงานการใช้งบประมาณเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับนฤมล หลักคำ (2554)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการจัดอบรมสัมมนาหรือฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้สอนงานให้ครูที่รับผิดชอบงานด้านงบประมาณได้มีการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเงินการบัญชีของโรงเรียนมากยิ่งขึ้นอีกทั้งขอให้มีระบบการนิเทศติดตามตรวจสอบจากเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยดูแลและแก้ไขปัญหาอย่างทั่วถึง

2. จัดให้มีการควบคุมในหน้าที่ตามความจำเป็นอย่างเหมาะสมโดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานปกติจัดให้มีการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมการควบคุมอย่างเป็นระบบสม่ำเสมอ นำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการควบคุมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. แต่งตั้งคณะทำงานติดตามประเมินผลกำหนดให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นประจำทุกเดือนส่งเสริมให้มีการติดตามประเมินผลอย่างครอบคลุมและเป็นระบบนำผลการประเมินที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาการควบคุมภายในของสถานศึกษาโดยจัดให้มีการระดม

ความคิดเห็นเพื่อรับทราบปัญหาข้อบกพร่อง และแนวทางแก้ไขปรับปรุงพัฒนาและควรจัดทำรายงานผลการประเมินผลต่อสาธารณะเป็นประจำทุกปี

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บรรณานุกรม

- เขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 2, สำนักงาน. (2553). รายงานการประชุมผู้บริหารสถานศึกษา ประจำเดือนพฤศจิกายน 2553. กำแพงเพชร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2. ณรินทร์ ชำนาญดู. (2548). การบริหารการควบคุมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดำรงค์ โตโย. (2551). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตาก เขต 2.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ตรวจเงินแผ่นดิน, สำนักงาน. (2545). คำแนะนำ : การนำมาตรฐานการควบคุมภายในไปใช้ในเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- นฤมล หลักคำ. (2554).การบริหารการควบคุมภายในด้านงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. ม.ป.ท. _____ . พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- โสวรรณ เหล่งกล้า. (2553).การพัฒนากระบวนการควบคุมภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานีเขต 3 . วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อดิศักดิ์ สิงห์ทองไชย. (2555). การบริหารการควบคุมภายในด้านงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

Cronbach, Lee. J. (1990). *Essentials of Psychology Testing*. 5th ed. New York: Harper Collins Publishers Inc.